Europeiska unionens
officiella tidning

SV
L-serien

2025/1106

28.5.2025

RÅDETS FÖRORDNING (EU) 2025/1106

av den 27 maj 2025

om inrättande av instrumentet säkerhetsaktion för Europa (Safe) genom förstärkning av den europeiska försvarsindustrin

(Text av betydelse för EES)

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA FÖRORDNING

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 122,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag, och

av följande skäl:

(1) Rysslands anfallskrig mot Ukraina och dess återverkningar på den europeiska och den globala säkerheten utgör en existentiell utmaning för Europeiska unionen.

(2) För att hantera denna utmaning betonade Europeiska rådet i sina slutsatser av den 6 mars 2025, med hänvisning till Versaillesförklaringen av den 11 mars 2022 och den strategiska kompass för säkerhet och försvar som godkändes den 21 mars 2022, att Europa måste öka sin suveränitet, ta större ansvar för sitt eget försvar och bli bättre rustat att agera och hantera omedelbara och framtida utmaningar och hot på egen hand. Vid det Europeiska rådet åtog sig alla medlemsstater att i enlighet med detta förstärka sin samlade försvarsberedskap, minska strategiska beroenden, åtgärda brister i kritiska förmågor och stärka den europeiska försvarstekniska och försvarsindustriella basen (*European defence technological and industrial base*, EDTIB) i hela unionen så att unionen bättre kan leverera utrustning i de mängder och i den snabbare takt som behövs.

(3) Den 18 maj 2022 lade kommissionen och unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik fram ett gemensamt meddelande om analysen av investeringsgapet på försvarsområdet och vidare åtgärder, där det betonades att det finns brister på försvarsområdet inom unionen i fråga om finansiering, industri och förmåga.

(4) Den 20 juli 2023 antog Europaparlamentet och rådet förordning (EU) 2023/1525 ([1]), som stöder ammunitionstillverkning, i syfte att skyndsamt stödja en ökning av den europeiska försvarsindustrins tillverkningskapacitet, säkra leveranskedjor, underlätta effektiva upphandlingsförfaranden, åtgärda brister i tillverkningskapaciteten och främja investeringar.

(5) Den 18 oktober 2023 antog Europaparlamentet och rådet förordning (EU) 2023/2418 ([2]), som inrättar ett instrument för förstärkning av den europeiska försvarsindustrin genom gemensam upphandling (Edirpa), i syfte att öka samarbetet mellan medlemsstaterna inom försvarsupphandling för att avhjälpa de mest akuta och kritiska bristerna i medlemsstaternas lager, särskilt de som uppstått till följd av åtgärderna som svar på Rysslands anfallskrig mot Ukraina, på ett samarbetsinriktat sätt.

(6) I sina slutsatser av den 14 och 15 december 2023 betonade Europeiska rådet, med beaktande av det arbete som utförts för att genomföra Versaillesförklaringen och den strategiska kompassen för säkerhet och försvar, att mer måste göras för att uppnå unionens mål att stärka försvarsberedskapen. I syfte att uppnå en sådan beredskap och försvara unionen ansågs en stark försvarsindustri vara en förutsättning, vilket kräver att den europeiska försvarsindustrin blir mer motståndskraftig, innovativ och konkurrenskraftig.

([1]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/1525 av den 20 juli 2023 om stöd för ammunitionstillverkning (EUT L 185, 24.7.2023, s. 7, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/1525/oj).

([2]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/2418 av den 18 oktober 2023 om inrättande av ett instrument för förstärkning av den europeiska försvarsindustrin genom gemensam upphandling (Edirpa) (EUT L, 2023/2418, 26.10.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2418/oj).

(7) Den 5 mars 2024 antog kommissionen ett förslag till en Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av programmet för europeisk försvarsindustri och en ram med åtgärder för snabb tillgång till och leverans av försvarsprodukter (*Edip*) i syfte att bygga vidare på erfarenheterna inom ramen för förordningarna (EU) 2023/2418 och (EU) 2023/1525 och förlänga logiken bakom dessa i ett mer långsiktigt och strukturerat perspektiv.

(8) Sedan början av 2025 har dock säkerhetsläget för unionen kraftigt försämrats, vilket är kopplat inte bara till Rysslands ihållande hot och intensifierade övergång till en krigsekonomi samt krigets utveckling i Ukraina, utan även till osäkerhet till följd av att det har uppstått en geopolitisk situation som gör att unionen avsevärt måste öka sina insatser för att säkerställa sitt försvar på ett självständigt sätt. Denna senaste tidens försämring har ökat hotet mot unionen och kräver att medlemsstaterna, som en brådskande åtgärd, avsätter massiva offentliga utgifter för uppskalning av EDTIB. Till följd av detta finns ett växande behov av att i en anda av solidaritet påskynda tillhandahållandet av unionsstöd till de medlemsstater som sannolikt kommer att ställas inför allvarliga svårigheter med anledning av de massiva offentliga investeringar som behövs och som kan påverka deras ekonomiska situation. Med tanke på hoten mot unionens land-, luft- och havsgränser, och följaktligen behovet av massiva offentliga investeringar, är sådan solidaritet särskilt viktig för de medlemsstater som är mest utsatta för militära hot. I detta avseende är hoten från Ryssland och Belarus särskilt akuta och relevanta. Med anledning av den tid som krävs för att utveckla produkter och säkerställa en ökning av den motsvarande industriella produktionskapaciteten i unionen är det avgörande att unionen så snart som möjligt börjar stödja dessa medlemsstater så att de kan lägga order mycket snabbt, så att förutsägbarheten för den försvarsindustriella sektorn ökar och dess investeringar på mycket kort sikt stimuleras, i syfte att stärka produktionskapaciteten.

(9) Omfattningen av och den hastighet med vilken medlemsstaterna måste öka sina investeringar i försvarsindustriell tillverkningskapacitet kommer sannolikt att få stora konsekvenser för medlemsstaternas offentliga finanser vid en tidpunkt då flera medlemsstater fortfarande har en ansträngd budget.

(10) Denna exceptionella situation, som inte har orsakats av medlemsstaterna och som ligger utanför deras kontroll, motiverar att unionen vidtar brådskande åtgärder för att inrätta ett tillfälligt instrument som syftar till att ge ekonomiskt stöd i form av instrumentet säkerhetsaktion för Europa (*Safe-instrumentet*) för de medlemsstater som vill investera i försvarsindustriell produktion.

(11) Safe-instrumentet bör möjliggöra brådskande och stora offentliga investeringar i den europeiska försvarsindustrin i syfte att snabbt öka dess produktionskapacitet, att på ett bättre sätt ge snabb tillgång till försvarsprodukter och att påskynda dess anpassning till strukturella förändringar. Eftersom denna förordning utgör en exceptionell och tillfällig åtgärd för att hantera en akut och existentiell utmaning bör det ekonomiska stödet enligt denna förordning endast göras tillgängligt i syfte att hantera de negativa ekonomiska konsekvenserna av den försämrade säkerhetssituationen och medlemsstaternas omedelbara upphandlingsbehov genom att bidra till en ökning av EDTIB:s försvarsindustriella beredskap. Safe-instrumentet bör ingå i en övergripande insats på unionsnivå och nationell nivå för att avsätta mer resurser till försvarsindustriella investeringar i syfte att avhjälpa den krissituation som har uppstått till följd av de nuvarande säkerhetshoten. Ytterligare åtgärder bör eftersträvas parallellt på unionsnivå och nationell nivå för att stödja denna insats, inbegripet att aktivera den befintliga flexibiliteten inom ramen för stabilitets- och tillväxtpakten.

(12) Det ekonomiska stödet inom ramen för Safe-instrumentet bör genomföras av medlemsstaterna på ett sätt som är förenligt med de prioriteringar i fråga om försvarsförmåga som medlemsstaterna gemensamt har enats om inom ramen för den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken (Gusp), medlemsstaternas samarbete inom ramen för det permanenta strukturerade samarbete som inrättats genom rådets beslut (Gusp) 2017/2315 ([3]), Europeiska försvarsbyråns (EDA) initiativ och projekt samt unionens civila och militära stöd till Ukraina. När medlemsstaterna genomför denna förordning bör de vederbörligen beakta de relevanta aktiviteter som utförs av Nordatlantiska fördragsorganisationen (Nato), särskilt Natos förmågemål, och av andra partner där dessa aktiviteter tjänar unionens säkerhets- och försvarsintressen.

([3]) Rådets beslut (Gusp) 2017/2315 av den 11 december 2017 om upprättande av permanent strukturerat samarbete och om fastställande av förteckningen över deltagande medlemsstater (EUT L 331, 14.12.2017, s. 57, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2017/2315/oj).

(13) Medlemsstaterna bör kunna använda det ekonomiska stödet inom ramen för Safe-instrumentet i synergi med andra befintliga och framtida unionsprogram, särskilt för att medfinansiera specifika åtgärder. Parallellt med detta kan unionsprogram som stöder samarbete inom området för upphandling på försvarsområdet, eller som mer allmänt syftar till att stödja EDTIB:s konkurrenskraft, föreskriva ytterligare unionsstöd. Sådant ytterligare stöd skulle kunna tillämpas på gemensam upphandling som får ekonomiskt stöd inom ramen för Safe-instrumentet eller på ekonomiska aktörer som deltar i sådan upphandling, i syfte att stimulera en motsvarande industriell ökning och att ytterligare stärka Safe-instrumentets effekter på EDTIB.

(14) I syfte att minska medlemsstaternas administrativa börda bör kommissionen ha möjlighet att beakta den information som tillhandahålls enligt denna förordning – särskilt med sikte på rapportering om genomförandet av det ekonomiska stödet – inom ramen för relevanta program, framför allt de som stöder samarbete på området för gemensam upphandling. Detta skulle göra det lättare att förenkla villkoren för att ansöka om ekonomiskt stöd.

(15) Brist på samarbete mellan medlemsstaterna har lett till ineffektivitet och en multiplicering av försvarssystem av samma slag inom unionen, vilket undergräver det mål om skydd av unionens territorium som eftersträvas med de motsvarande nationella investeringarna och även resulterar i fragmentering och otillräckliga insatser inom betydande delar av EDTIB. För att komma till rätta med denna situation bör de stödmottagande medlemsstaterna använda det ekonomiska stöd som tillhandahålls enligt denna förordning för att genomföra gemensamma upphandlingar. De stödberättigade aktiviteter, utgifter och åtgärder som finansieras genom gemensam upphandling på försvarsområdet bör avse den första förteckningen över prioriterade områden som fastställts av Europeiska rådet, med beaktande av erfarenheterna från kriget i Ukraina, i enlighet med det arbete som redan har utförts inom ramen för Europeiska försvarsbyrån (EDA) och i full samstämmighet med Nato: ammunition och robotar; artillerisystem, inbegripet förmågor till precisionsanfall på djupet; markstridsförmågor och därtill hörande stödsystem, inbegripet soldatutrustning och infanterivapen; skydd av kritisk infrastruktur; cyberområdet; militär rörlighet inbegripet fördröjande fältarbeten; system för luft- och robotförsvar; maritima yt- och undervattensförmågor; drönare och antidrönarsystem; strategiska stödresurser såsom, men inte begränsat till, strategiska flygtransporter, lufttankning och system för ledning, styrning, kommunikationer, datorer, underrättelser, övervakning och spaning samt rymdtillgångar och rymdtjänster; skydd av rymdtillgångar; artificiell intelligens och elektronisk krigföring. Dessa gemensamma upphandlingar bör syfta till att snabba upp anpassningen till strukturella förändringar av produktionskapaciteten för försvarsprodukter, säkerställa interoperabilitet och utbytbarhet i hela unionen, stimulera samarbete under upphandlingsfasen, stödja ökad produktionskapacitet samt utveckla och förvärva tillhörande infrastruktur, utrustning och logistiktjänster.

(16) I syfte att skyndsamt stärka unionens industriella bas på ett effektivt och självständigt sätt, mot bakgrund av den senaste tidens geopolitiska utveckling och det exceptionella hotet mot unionens och dess medlemsstaters säkerhet, och således i syfte att öka effektiviteten och mervärdet av det ekonomiska stödet inom ramen för Safe-instrumentet, bör denna förordning fastställa vilka villkor för stödberättigande som gäller för medlemsstaternas användning av det ekonomiska stödet. Leverantörer och underleverantörer som deltar i den gemensamma upphandlingen inom ramen för Safe-instrumentet bör därför vara etablerade och ha sina strukturer för verkställande ledning i unionen, i medlemmar i Europeiska frihandelssammanslutningen som är medlemmar i Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (*Eftastater i EES*) eller i Ukraina, och för den gemensamma upphandlingen använda infrastruktur, anläggningar, tillgångar eller resurser som är belägna på ett territorium tillhörande en medlemsstat, en Eftastat i EES eller Ukraina. I syfte att säkerställa att leverantörer och underleverantörer som deltar i den gemensamma upphandlingen inte agerar i strid med unionens och medlemsstaternas säkerhets- och försvarsintressen bör de inte vara kontrollerade av tredjeländer eller tredjelandsenheter. I detta sammanhang bör med kontroll avses förmågan att utöva ett avgörande inflytande på en rättslig enhet, direkt eller indirekt, genom en eller flera mellanliggande rättsliga enheter. De medlemsstater som deltar i den upphandling som stöds av Safe-instrumentet ansvarar för att säkerställa att villkoren för stödberättigande är uppfyllda.

(17) Under vissa omständigheter bör det vara möjligt att medge undantag från principen att leverantörer och underleverantörer som deltar i en gemensam upphandling ska använda infrastruktur, anläggningar, tillgångar eller resurser som är belägna på ett territorium tillhörande en medlemsstat, en Eftastat i EES eller Ukraina och inte vara kontrollerade av tredjeländer eller tredjelandsenheter. Under dessa omständigheter bör en rättslig enhet som är etablerad i unionen, i en Eftastat i EES eller i Ukraina och som använder infrastruktur, anläggningar, tillgångar eller resurser som är belägna utanför ett territorium tillhörande en medlemsstat, en Eftastat i EES eller Ukraina och/eller som kontrolleras av ett tredjeland eller en enhet i ett tredjeland kunna delta under förutsättning att stränga villkor med avseende på unionens och dess medlemsstaters säkerhets- och försvarsintressen är uppfyllda, i enlighet med ramen för Gusp enligt avdelning V i fördraget om Europeiska unionen (EU-fördraget).

(18) Rättsliga enheter som är etablerade i unionen, i Eftastater i EES eller i Ukraina och som kontrolleras av ett tredjeland som inte är Ukraina, en Eftastat i EES (*annat tredjeland*) eller en enhet i ett annat tredjeland bör, om så är tillåtet, vara berättigade att delta i den gemensamma upphandlingen om de har varit föremål för granskning i den mening som avses i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/452 ([4]) och, vid behov, lämpliga begränsningsåtgärder, eller om garantier enligt den här förordningen som har godkänts i enlighet med de nationella förfarandena i medlemsstaten, Eftastaten i EES eller Ukraina, beroende på enheten är etablerad, görs tillgängliga för kommissionen. För att minska den administrativa bördan bör kommissionen föreslå en enkel standardiserad mall för garantierna. Sådana garantier bör endast lämnas om de uppfyller stränga villkor med avseende på unionens och dess medlemsstaters säkerhets- och försvarsintressen, såsom de fastställts inom ramen för Gusp enligt avdelning V i EU-fördraget.

(19) I syfte att säkerställa snabb tillgång till och leverans av försvarsprodukter från EDTIB och för att snabba upp dess anpassning till strukturella förändringar och därmed effektivisera det beviljade ekonomiska stödet är det viktigt att fastställa minimikrav avseende det värde som genereras inom unionen. Därför bör kontrakt om gemensam upphandling innehålla ett krav på att kostnaden för komponenter med ursprung utanför unionen, Eftastater i EES och Ukraina inte får överstiga 35 % av den uppskattade kostnaden för komponenterna i slutprodukten. Kommissionen kan fastställa riktlinjer i för beräkningen av denna procentsats.

(20) Kriterierna för stödberättigande bör ta hänsyn till befintliga leveranskedjor och det industriella samarbetet med partner utanför EU samt göra det möjligt att uppfylla förmågekraven. Således bör gemensam upphandling som inbegriper underleverantörer som tilldelas mellan 15 % och 35 % av kontraktets värde och som inte är etablerade eller har sina strukturer för verkställande ledning i unionen, Eftastaterna i EES eller Ukraina vara stödberättigande.

(21) För vissa försvarsprodukter, vars underliggande teknik inte är allmänt tillgänglig i unionen och som kan vara svår att ersätta i stor skala, bör det krävas ytterligare villkor för att säkerställa att medlemsstaternas försvarsmakter är fria att använda dessa produkter utan begränsningar ålagda av tredjeländer. För sådana försvarsprodukter bör därför leverantören eller konsortiet av leverantörer ha möjlighet att, utan att begränsningar åläggs av tredjeländer eller tredjelandsenheter, besluta om definition, anpassning eller utveckling av de upphandlade försvarsprodukternas utformning, inbegripet rättslig befogenhet att ersätta eller avlägsna komponenter som är föremål för begränsningar ålagda av tredjeländer eller tredjelandsenheter.

(22) Målet med Safe-instrumentets villkor för stödberättigande är att omedelbart öka tillverkningskapaciteten i unionens försvarsindustri samtidigt som utrymme ges för nödvändig flexibilitet, med beaktande av internationaliseringen av leveranskedjorna för relevanta produkter och relevant teknik. Utöver Eftastater i EES och Ukraina bör Safe-instrumentet även ge anslutningsländer, kandidatländer och potentiella kandidatländer, samt tredjeländer med vilka unionen har ingått ett säkerhets- och försvarspartnerskap (icke-bindande instrument), möjlighet att delta i gemensamma upphandlingar inom ramen för Safe-instrumentet.

(23) Bilaterala eller multilaterala avtal genom vilka åtgärder vidtas för ekonomiskt, finansiellt eller tekniskt samarbete, inbegripet stöd, mellan unionen och ett eller flera av dessa likasinnade tredjeländer, förutom Ukraina och Eftastater i EES, bör tillåta leverantörer och underleverantörer som är etablerade i sådana länder att delta i gemensamma upphandlingar inom ramen för Safe-instrumentet, i enlighet med de villkor som fastställs i dessa avtal. Sådana avtal bör inte ge anledning att ifrågasätta stödberättigandet för produkter som uppfyller kravet att kostnaden för komponenter med ursprung utanför unionen, Eftastaterna i EES och Ukraina inte får överstiga 35 % av den uppskattade kostnaden för komponenterna i slutprodukten.

([4]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/452 av den 19 mars 2019 om upprättande av en ram för granskning av utländska direktinvesteringar i unionen (EUT L 79 I, 21.3.2019, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/452/oj).

(24) En union som är starkare och har större förmåga på säkerhets- och försvarsområdet kommer att bidra positivt till global och transatlantisk säkerhet och kompletterar Nato, som för de stater som är medlemmar där också i fortsättningen utgör grunden för deras kollektiva försvar. Unionen är fast besluten att ytterligare stärka och fördjupa det transatlantiska samarbetet och engagemanget på säkerhets- och försvarsområdet, i syfte att förbättra interoperabilitet, fortsätta det industriella samarbetet med och säkerställa ömsesidig tillgång till den senaste tekniken för betrodda partner och därigenom även stärka EDTIB. Denna förordning bör bidra till dessa mål.

(25) Medlemsstater som önskar få ekonomiskt stöd inom ramen för Safe-instrumentet bör lämna in en begäran till kommissionen tillsammans med en investeringsplan för europeisk försvarsindustri (*planen*). För att göra det lättare att utarbeta planer bör kommissionen och medlemsstaterna delta i utbyten i syfte att identifiera preliminära fördelningar av lånebeloppen. Kommissionen bör bedöma alla begäranden som medlemsstaterna lämnar in. När kommissionen verifierar att planerna överensstämmer med kriterierna i denna förordning bör den anlita sakkunskap från EDA eller EU:s militära stab, där så är lämpligt. När planerna utarbetas bör medlemsstaterna ha möjlighet att utbyta information med kommissionen för att kunna anpassa sina utkast till planer innan de lämnas in. Under planernas genomförande bör medlemsstaterna, i fall där kommissionen anser att planerna inte uppfyller de villkor som fastställs i denna förordning, ha möjlighet att ändra dessa planer. Kommissionen bör fördela lånebeloppen mellan de berörda medlemsstaterna genom att tillämpa principerna om likabehandling, solidaritet, proportionalitet och insyn, särskilt om summan av de begärda lånebeloppen överstiger det totala maximala stödbelopp som är tillgängligt inom ramen för Safe-instrumentet. Lånen bör fördelas mellan de medlemsstater som ansöker i enlighet med principerna om likabehandling, solidaritet, proportionalitet och insyn. Planerna bör innehålla en beskrivning av åtgärder för att stärka den europeiska försvarsindustriella sektorns motståndskraft, särskilt genom att underlätta tillträdet till försvarsmarknaden för små och medelstora företag, midcap-företag och nya försvarsaktörer.

(26) Med tanke på betydelsen av de ekonomiska effekterna av stödet till medlemsstaterna inom ramen för denna förordning och behovet av att säkerställa överensstämmelse mellan de olika områden som omfattas av unionens yttre åtgärder och ekonomisk politik, med beaktande av rådets särskilda roll på dessa områden, bör rådet tilldelas genomförandebefogenheter i de fall som anges i denna förordning.

(27) I syfte att underlätta planens genomförande bör kommissionen och varje berörd medlemsstat ingå ett operativt arrangemang med närmare uppgifter om utbetalningen av det ekonomiska stödet, inbegripet en preliminär utbetalningsplan, och underteckna ett låneavtal med de detaljerade villkoren för lånestödet inom ramen för Safe-instrumentet. Förfinansiering på 15 % bör tillhandahållas så att aktiviteter, utgifter och åtgärder inom ramen för Safe-instrumentet snabbt kan börja genomföras.

(28) Det är lämpligt att organisera det ekonomiska stödet inom ramen för den diversifierade finansieringsstrategi som föreskrivs i artikel 224 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) 2024/2509 ([5]) (*budgetförordningen*) och den inrättade enda finansieringsmetoden, som förväntas öka likviditeten i unionens obligationer och göra unionens emissioner mer attraktiva och kostnadseffektiva. Lånen bör ges med en tillräckligt lång löptid för återbetalning, på upp till högst 45 år. I princip skulle en amorteringsfri period på 10 år kunna erbjudas. Av försiktighetsskäl relaterade till låneportföljsförvaltning bör den andel lån som beviljas de tre medlemsstater som står för den största andelen av de beviljade lånen inte överstiga 60 % av det maximala ekonomiska stödet inom ramen för Safe-instrumentet.

([5]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) 2024/2509 av den 23 september 2024 om finansiella regler för unionens allmänna budget (EUT L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj).

(29) För att optimera användningen av tillgängligt ekonomiskt stöd när belopp fortfarande finns tillgängliga efter det att rådet antagit ett genomförandebeslut enligt denna förordning, är det lämpligt att kommissionen offentliggör en ny inbjudan att anmäla intresse. I sådana fall bör de förfaranden som gäller för begäran om ekonomiskt stöd tillämpas med förbehåll för nödvändiga anpassningar, särskilt när det gäller de tillhörande tidsfristerna och det faktum att en ändring av planen bör läggas fram.

(30) Gemensamma upphandlingar bör omfatta minst två deltagande länder som utgörs av medlemsstater, Eftastater i EES eller Ukraina, varav minst ett land bör vara en medlemsstat som får lånestöd inom ramen för Safe-instrumentet. Dessutom bör anslutningsländer, andra kandidatländer och potentiella kandidatländer, samt andra tredjeländer med vilka unionen har ingått ett säkerhets- och försvarspartnerskap (icke-bindande instrument), tillåtas att delta i gemensamma upphandlingar med en medlemsstat som får ekonomiskt stöd inom ramen för Safe-instrumentet. Gemensam upphandling kan omfatta befintliga upphandlingskontrakt som uppfyller samma villkor. Upphandlingar som genomförs av en medlemsstat bör också vara stödberättigande när ett kontrakt har undertecknats senast den 30 maj 2026, förutsatt att denna medlemsstat vidtar alla nödvändiga åtgärder, vilka ska överenskommas i det operativa arrangemanget, för att utvidga kontraktets omfattning genom att aktivt söka upp andra medlemsstater, Eftastater i EES och Ukraina liksom anslutningsländer, kandidatländer, potentiella kandidater eller andra tredjeländer med vilka unionen har ingått ett säkerhets- och försvarspartnerskap. Att inkludera Eftastater i EES och Ukraina bland de länder som får utgöra det minsta antal som krävs för en gemensam upphandling är motiverat mot bakgrund av dessa länders nära partnerskap med unionen inom industriell försvarsproduktion och det faktum att Ukraina är direkt utsatt för Rysslands pågående anfallskrig. Medlemsstaterna uppmuntras också att ytterligare stödja Ukraina med den utrustning som upphandlas med ekonomiskt stöd från Safe-instrumentet. Dessa tredjeländers deltagande i gemensamma upphandlingar som tilldelas EDTIB eller den försvarstekniska och försvarsindustriella basen för Ukraina eller för Eftastater i EES bör bidra till att höja den aggregerade efterfrågan till den nivå som krävs för att skala upp den industriella kapaciteten. Det skulle också vara till stöd för interoperabiliteten mellan system och produkter som används av unionens närmaste partner på detta område, samtidigt som det potentiellt gör det möjligt för deltagande medlemsstater att säkerställa bättre priser.

(31) I Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/81/EG ([6]) fastställs en lagstiftningsram för samordning av upphandlingsförfaranden vid tilldelning av kontrakt på försvars- och säkerhetsområdet, med beaktande av medlemsstaternas säkerhetskrav och de skyldigheter som följer av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget). I det direktivet fastställs särskilda regler som är tillämpliga i fall av brådska till följd av en kris, t.ex. förkortade tidsfrister för mottagande av anbud och möjligheten att använda det förhandlade förfarandet utan föregående offentliggörande av ett meddelande om upphandling. I syfte att öka Safe-instrumentets ändamålsenlighet när det gäller att, i en anda av solidaritet, hantera den krissituation som har uppstått till följd av den geopolitiska utvecklingen är det nödvändigt att påbörja massiva investeringar i EDTIB så snart som möjligt.

(32) I detta syfte bör kontrakttilldelning baserad på upphandlingar som omfattar minst en medlemsstat som får ekonomiskt stöd inom ramen för Safe-instrumentet underlättas. De tidsfrister som fastställs i direktiv 2009/81/EG, inbegripet de förkortade tidsfrister som anges i artikel 33.7 i det direktivet, ger inte tillräcklig flexibilitet för att hantera den rådande akuta krissituationen. Medlemsstater som genomför upphandlingar med användning av stödet inom ramen för Safe-instrumentet bör därför anses befinna sig i brådska till följd av en kris, vilket motiverar användning av ett förhandlat förfarande utan offentliggörande av ett meddelande om upphandling i enlighet med vad som föreskrivs i direktiv 2009/81/EG. Med beaktande av brådskan till följd av den rådande krissituationen, som kräver omedelbara och omfattande investeringar i EDTIB, och i syfte att skydda säkerhetsintressena för de medlemsstater som deltar i upphandlingar som får stöd genom Safe-instrumentet, är det även nödvändigt att föreskriva en möjlighet att öppna upp ett befintligt ramavtal eller kontrakt för upphandlande myndigheter i medlemsstater som ursprungligen inte var parter i det ramavtalet eller kontraktet, även om det senare inte föreskrev en sådan möjlighet, under förutsättning att det företag som ingått ramavtalet eller kontraktet först ger sitt samtycke.

([6]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/81/EG av den 13 juli 2009 om samordning av förfarandena vid tilldelning av vissa kontrakt för byggentreprenader, varor och tjänster av upphandlande myndigheter och enheter på försvars- och säkerhetsområdet och om ändring av direktiven 2004/17/EG och 2004/18/EG (EUT L 216, 20.8.2009, s. 76, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/81/oj).

(33) Safe-instrumentet syftar till att stödja ett övervägande allmänt säkerhetsintresse genom att komplettera medlemsstaternas ekonomiska insatser för att genom uppskalning av EDTIB säkerställa snabb tillgång till och leverans av försvarsprodukter så att medlemsstaterna är förberedda på alla typer av angrepp. Genom användning av villkor för stödberättigande syftar Safe-instrumentet till att stödja EDTIB:s konkurrenskraft och industriella beredskap, som är nödvändiga för att förbättra medlemsstaternas kapacitet att försvara unionens och medlemsstaternas territorium på ett effektivt och självständigt sätt. Instrumentet har även det underordnade målet att genom gemensamma upphandlingar öka försvarsprodukternas interoperabilitet. Som ett komplement till dessa insatser är det lämpligt att – i en anda av solidaritet och för att säkerställa att den insats som är nödvändig för att hantera de allvarliga svårigheterna i fråga om tillgång till försvarsprodukter är ekonomiskt hållbar – vidta åtgärder för att undvika att behöva finansiera skatter på dessa utgifter i förskott. Försvarsprodukter som förvärvas inom ramen för upphandlingar med stöd av Safe-instrumentet bör därför undantas från mervärdesskatt genom att ett undantag från mervärdesskatt införs som är tillämpligt enligt rådets direktiv 2006/112/EG ([7]). Detta undantag bör vara riktat och endast vara tillämpligt på leveranser enligt kontrakt som följer av upphandlingar inom ramen för Safe-instrumentet.

(34) Unionen står fortfarande fullt ut fast vid sitt åtagande om internationell solidaritet. Alla åtgärder som anses nödvändiga och som vidtas enligt denna förordning, inbegripet de som är nödvändiga för att förebygga eller avhjälpa kritiska bristsituationer, bör genomföras på ett riktat, öppet, proportionellt och tillfälligt sätt som är förenligt med WTO:s krav.

(35) Denna förordning bör genomföras i enlighet med de relevanta regler som antagits enligt artikel 322 i EUF-fördraget, särskilt budgetförordningen och Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) 2020/2092 ([8]).

(36) Denna förordning påverkar inte tillämplig internationell rätt som förbjuder användning, utveckling eller produktion av vissa försvarsprodukter och viss försvarsteknik.

(37) Kommissionen och medlemsstaterna bör kunna delta i kommunikationsaktiviteter för att säkerställa unionsfinansieringens synlighet och, när så är lämpligt, säkerställa att stöd som tillhandahålls inom ramen för Safe-instrumentet på ett korrekt sätt kommuniceras och vidgås genom en finansieringsförklaring.

(38) Denna förordning påverkar inte den omständigheten att den nationella säkerheten är varje medlemsstats eget ansvar, såsom föreskrivs i artikel 4.2 i EU-fördraget, och inte heller varje medlemsstats rätt att skydda sina väsentliga säkerhetsintressen i enlighet med artikel 346 i EUF-fördraget.

(39) Denna förordning bör tillämpas utan att det påverkar den specifika karaktären hos vissa medlemsstaters säkerhets- och försvarspolitik.

(40) För att denna förordning ska kunna börja genomföras så snart som möjligt, i syfte att dess mål ska uppnås, bör den träda i kraft så snart som möjligt.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Innehåll och tillämpningsområde

Denna förordning inrättar instrumentet säkerhetsaktion för Europa (*Safe*) genom förstärkning av den europeiska försvarsindustrin (*Safe-instrumentet*) som tillhandahåller ekonomiskt stöd till medlemsstater, så att de kan göra brådskande och stora offentliga investeringar till stöd för den europeiska försvarsindustrin som svar på den rådande krissituationen.

Denna förordning fastställer villkor och förfaranden för att tillhandahålla medlemsstaterna, och för medlemsstaternas genomförande av, det ekonomiska stödet inom ramen för Safe-instrumentet och fastställer reglerna för förenklade och påskyndade gemensamma upphandlingsförfaranden för förvärv av försvarsprodukter och andra produkter för försvarsändamål som hör till följande kategorier:

([7]) Rådets direktiv 2006/112/EG av den 28 november 2006 om ett gemensamt system för mervärdesskatt (EUT L 347, 11.12.2006, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2006/112/oj).

([8]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) 2020/2092 av den 16 december 2020 om en generell villkorlighetsordning för skydd av unionsbudgeten (EUT L 433 I, 22.12.2020, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2092/oj).

a) Kategori ett: ammunition och robotar; artillerisystem, inbegripet förmågor till precisionsanfall på djupet; markstridsförmågor och därtill hörande stödsystem, inbegripet soldatutrustning och infanterivapen; små drönare (Nato-klass 1) och relaterade antidrönarsystem; skydd av kritisk infrastruktur; cyberområdet; och militär rörlighet, inbegripet fördröjande fältarbeten.

b) Kategori två: system för luft- och robotförsvar; maritima yt- och undervattensförmågor; drönare som inte är små drönare (Nato-klasserna 2 och 3) och relaterade antidrönarsystem; strategiska stödresurser såsom, men inte begränsat till, strategiska flygtransporter, lufttankning, system för ledning, styrning, kommunikationer, datorer, underrättelser, övervakning och spaning liksom rymdtillgångar och rymdtjänster; skydd av rymdtillgångar; artificiell intelligens och elektronisk krigföring.

Artikel 2

Definitioner

I denna förordning gäller följande definitioner:

1. *försvarsprodukt*: varor, tjänster och byggentreprenader som omfattas av tillämpningsområdet för direktiv 2009/81/EG, såsom detta anges i artikel 2 i det direktivet.

2. *andra produkter för försvarsändamål*: andra varor, tjänster och byggentreprenader än de som omfattas av tillämpningsområdet för direktiv 2009/81/EG, såsom detta anges i artikel 2 i det direktivet, som är nödvändiga för eller avsedda för försvarsändamål.

3. *gemensam upphandling*: upphandling av försvarsprodukter eller andra produkter för försvarsändamål och de kontrakt som följer därav, som genomförs av minst en medlemsstat som mottar ekonomiskt stöd inom ramen för Safe-instrumentet samt ytterligare en medlemsstat eller en medlem i Europeiska frihandelssammanslutningen som är medlemmar i Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (*Eftastater i EES*), eller Ukraina. Dessutom får den gemensamma upphandlingen inkludera anslutningsländer, kandidatländer och potentiella kandidatländer samt andra tredjeländer med vilka unionen har ingått ett säkerhets- och försvarspartnerskap (icke-bindande instrument). Gemensam upphandling får omfatta befintliga upphandlingskontrakt som uppfyller samma villkor.

Artikel 3

Safe-instrumentets kompletterande karaktär

Safe-instrumentet ska komplettera de åtgärder som vidtas av unionen liksom av medlemsstater i syfte att genomföra brådskande och stora offentliga investeringar för att stödja den europeiska försvarsindustrin.

Artikel 4

Villkor för användning av Safe-instrumentet

1. En medlemsstat får begära ekonomiskt stöd inom ramen för Safe-instrumentet (*ekonomiskt stöd*) för aktiviteter, utgifter och åtgärder som syftar till att komma till rätta med den krissituation som avses i artikel 1. Dessa aktiviteter, utgifter och åtgärder ska ha anknytning till försvarsprodukter eller andra produkter för försvarsändamål och genomföras genom gemensamma upphandlingar i enlighet med de regler för stödberättigande som anges i artikel 16 och ska syfta till att

a) snabba upp försvarsindustrins anpassning till strukturella förändringar, inbegripet genom ny och ökad tillverkningskapacitet liksom därtill relaterade stödjande aktiviteter,

b) på ett bättre sätt ge snabb tillgång till försvarsprodukter, inbegripet genom minskad ledtid för leveranser, reservation av tillverkningstider eller lagerhållning av försvarsprodukter, insatsvaror eller råvaror, eller

c) säkerställa interoperabilitet och utbytbarhet i hela unionen.

2. En medlemsstat får använda ekonomiskt stöd inom ramen för Safe-instrumentet i synergi med unionsprogram i enlighet med reglerna för de programmen. Ekonomiskt stöd inom ramen för Safe-instrumentet får även användas för att finansiera aktiviteter som har mottagit ett unionsbidrag inom ramen för ett unionsprogram.

3. Genom undantag från punkt 1 i denna artikel ska upphandlingar som genomförs av en medlemsstat vara berättigade till stöd inom ramen för Safe-instrumentet om ett upphandlingskontrakt undertecknats senast den 30 maj 2026. Om en medlemsstat inkluderar en sådan upphandling i den plan som avses i artikel 7.2 ska den aktivt vidta alla nödvändiga åtgärder för att utvidga det berörda kontraktet till minst ytterligare en medlemsstat, en Eftastat i EES, eller Ukraina, utöver eventuella intresserade anslutningsländer, kandidatländer, potentiella kandidatländer eller andra tredjeländer med vilka unionen har ingått ett säkerhets- och försvarspartnerskap. De villkor för stödberättigande som fastställs i artikel 16.2–16.14 ska gälla i tillämpliga delar.

Artikel 5

Formen för det ekonomiska stödet

Det ekonomiska stödet ska ta formen av ett lån som unionen beviljar den berörda medlemsstaten.

Artikel 6

Maximalt belopp för ekonomiskt stöd

Det maximala beloppet för ekonomiskt stöd i form av lån som tillhandahålls inom ramen för Safe-instrumentet ska vara 150 000 000 000 EUR.

Artikel 7

Begäran om ekonomiskt stöd och investeringsplaner för europeisk försvarsindustri

1. En medlemsstat som önskar få ekonomiskt stöd inom ramen för Safe-instrumentet ska senast den 30 november 2025 skicka en begäran om detta till kommissionen. Begäran ska åtföljas av en investeringsplan för europeisk försvarsindustri (*planen*).

2. Planen ska vara vederbörligen motiverad och underbyggd. Den ska innehålla följande delar:

a) En beskrivning av försvarsprodukten och de andra produkterna för försvarsändamål.

b) En beskrivning av planerade aktiviteter, uppskattade utgifter och åtgärder i enlighet med artikel 4.

c) I förekommande fall, en beskrivning av Ukrainas planerade deltagande i planerade aktiviteter, utgifter och åtgärder, eller av planerade åtgärder till förmån för Ukraina.

d) En beskrivning av de planerade åtgärder som syftar till att säkerställa överensstämmelse med artikel 16 och upphandlingsregler, inbegripet en beskrivning av hur denna överensstämmelse ska säkerställas.

3. I förekommande fall ska medlemsstaterna inkludera en beskrivning av aktiviteter för att stärka försörjningstrygghet och motståndskraft, särskilt genom att underlätta tillträdet till försvarsmarknaden för SMF, midcap-företag och nya försvarsaktörer.

4. Medlemsstaterna får, när de utarbetar sina planer, begära att kommissionen anordnar ett utbyte av god praxis och, i lämpliga fall, eftersträva synergier med andra medlemsstaters investeringsplaner för försvarsindustrin så att de begärande medlemsstaterna kan ta del av andra medlemsstaters erfarenheter.

5. Medlemsstaterna får lämna in en ändrad begäran om ekonomiskt stöd till kommissionen åtföljd av en ändrad plan när detta är vederbörligen motiverat av en ändring i de planerade utgifterna eller åtgärderna och under förutsättning att lånebelopp finns tillgängliga.

Artikel 8

Beslut om begäran om ekonomiskt stöd

1. Kommissionen ska bedöma begäran om ekonomiskt stöd åtföljd av planen utan onödigt dröjsmål.

2. Om kommissionen finner att begäran uppfyller de villkor som fastställs i denna förordning, särskilt i artiklarna 4, 7.2 och 16, ska kommissionen lägga fram ett förslag till ett rådets genomförandebeslut som gör det ekonomiska stödet tillgängligt.

3. Rådets genomförandebeslut enligt punkt 2 ska innehålla

a) en bekräftelse av att den begäran som avses i artikel 7.1 uppfyller villkoren i denna förordning, och

b) lånebeloppet och det lånestödsbelopp som ska betalas i form av förfinansiering i enlighet med artikel 11.

4. Kommissionen ska i samtliga fall meddela sin bedömning av begäran till den berörda medlemsstaten och ange skälen för sin bedömning.

5. När kommissionen lägger fram förslaget för rådet i enlighet med punkt 2 ska den beakta den begärande medlemsstatens befintliga och förväntade ekonomiska behov samt begäranden om ekonomiskt stöd enligt denna förordning som andra medlemsstater redan har lämnat in eller planerar att lämna in, och samtidigt tillämpa principerna om likabehandling, solidaritet, proportionalitet och insyn. Förslaget ska läggas fram utan onödigt dröjsmål.

6. Rådet ska som regel anta det genomförandebeslut som avses i punkt 2 inom fyra veckor från det att kommissionens förslag har antagits.

7. Om det, när genomförandebeslutet antagits enligt punkt 2, fortfarande finns belopp tillgängliga för ekonomiskt stöd inom ramen för Safe-instrumentet får kommissionen offentliggöra en ny inbjudan att anmäla intresse senast den 31 december 2026. I sådana fall ska det förfarande som anges i artikel 7 och i punkterna 1–5 i den här artikeln gälla i tillämpliga delar.

8. Ett eventuellt genomförandebeslut enligt punkt 2 ska antas senast den 30 juni 2027.

Artikel 9

Upp- och utlåningstransaktioner

1. I syfte att finansiera stöd inom ramen för Safe-instrumentet i form av lån ska kommissionen ha befogenhet att på unionens vägnar låna upp de nödvändiga medlen på kapitalmarknaderna eller från finansiella institut i enlighet med artikel 224 i förordning (EU, Euratom) 2024/2509 (*budgetförordningen*).

2. Upp- och utlåningstransaktionerna inom ramen för Safe-instrumentet ska genomföras i euro.

Artikel 10

Låneavtal och operativa arrangemang

1. När ett rådets genomförandebeslut enligt artikel 8.2 har antagits ska kommissionen ingå ett låneavtal och operativa arrangemang med den begärande medlemsstaten.

2. Låneavtalet ska fastställa tillgänglighetsperioden och de detaljerade villkoren för stödet inom ramen för Safe-instrumentet i form av lån. Låneavtalet ska ha en maximal löptid på 45 år. Utöver de delar som fastställs i artikel 223.4 i budgetförordningen ska låneavtalet innehålla förfinansieringsbeloppet och regler om avräkning av förfinansieringen.

3. I de operativa arrangemangen ska förhållandet mellan genomförandet av en plan och det motsvarande ekonomiska stödet anges, inbegripet en preliminär tidsplan för delutbetalningarna av lånet, med årliga tak när så är lämpligt. Dessutom ska dessa operativa arrangemang ange typer av styrkande handlingar och kontrollregler relaterade till uppfyllandet av de särskilda regler för stödberättigande som tillämpas av medlemsstaterna i enlighet med artikel 16, samt de närmare uppgifter som avses i artikel 14.

Artikel 11

Förfinansiering

1. Medlemsstaterna får som en del av sin plan begära utbetalning av ett förfinansieringsbelopp på upp till 15 % av lånestödet.

2. Förfinansieringen ska betalas ut under förutsättning att det låneavtal som avses i artikel 10.2 har trätt i kraft. Låneavtalet får föreskriva att utbetalning av förfinansieringen görs är villkorad av att de operativa arrangemang som avses i artikel 10.3 ingås.

3. Utbetalningarna ska göras under förutsättning att finansiering finns tillgänglig. Förfinansieringen får betalas ut i en eller flera trancher.

Artikel 12

Regler om delutbetalningar och uppskjutande av lån

1. Tillgänglighetsperioden för lånet, motsvarande den period under vilken utbetalningar till den berörda medlemsstaten får godkännas enligt denna artikel, ska löpa ut den 31 december 2030. Utbetalningarna ska göras i delutbetalningar, under förutsättning att finansiering finns tillgänglig. En delutbetalning får betalas ut i en eller flera trancher.

2. Den berörda medlemsstaten får till kommissionen lämna in en vederbörligen motiverad begäran om utbetalning. En sådan begäran om utbetalning får lämnas in till kommissionen av den berörda medlemsstaten två gånger per år. Medlemsstaten ska i den motivering som ligger till grund för begäran om utbetalning inkludera bevis på framsteg i genomförandet av planen.

3. Kommissionen ska, utan onödigt dröjsmål och senast inom två månader från det att begäran om utbetalning tas emot, bedöma om den begäran om utbetalning som avses i punkt 2 är fullständig, korrekt och enhetlig. Om kommissionen gör en positiv bedömning angående huruvida villkoren i denna förordning är uppfyllda ska den utan onödigt dröjsmål anta ett beslut som bemyndigar delutbetalningen av lånet.

4. Om kommissionen till följd av den bedömning som avses i punkt 3 konstaterar att den begäran om utbetalning som avses i punkt 2 är otillfredsställande ska utbetalningen av hela eller en del av lånet skjutas upp. Den berörda medlemsstaten får lämna sina synpunkter inom en månad efter det att kommissionens bedömning meddelats.

5. Kommissionen ska bedöma de synpunkter som avses i punkt 4 utan onödigt dröjsmål. Den ska inte längre skjuta upp utbetalningen om den berörda medlemsstaten har visat att den har vidtagit nödvändiga åtgärder för att säkerställa att villkoren i denna förordning uppfylls på ett tillfredsställande sätt.

Artikel 13

Försiktighetsregler för låneportföljen

Den andel lån som beviljas de tre medlemsstater som står för den största andelen av de beviljade lånen får inte överstiga 60 % av det maximala belopp som anges i artikel 6.

Artikel 14

Kontroller och revisioner

Låneavtalet ska innehålla de nödvändiga bestämmelser om kontroller och revisioner som krävs enligt artikel 223.4 i budgetförordningen.

Artikel 15

Rapportering

1. Kommissionen ska till Europaparlamentet och rådet lämna en årlig rapport om användningen av ekonomiskt stöd.

2. Om så är lämpligt ska rapporten åtföljas av ett förslag om förlängning av tillgänglighetsperioden för Safe-instrumentet.

Artikel 16

Regler för stödberättigande avseende gemensam upphandling till stöd för försvarsindustriella investeringar

1. Gemensamma upphandlingar är berättigade till stöd inom ramen för Safe-instrumentet endast om de uppfyller de villkor för stödberättigande som anges i denna artikel.

2. Gemensamma upphandlingsförfaranden och kontrakt avseende försvarsprodukter ska inkludera de deltagandekrav för leverantörer och underleverantörer som deltar i den gemensamma upphandlingen som anges i punkterna 3–13 och 15 i denna artikel, utan att det påverkar villkoren i de avtal som avses i artikel 17.

3. Leverantörer och underleverantörer som deltar i den gemensamma upphandlingen ska vara etablerade och ha sina strukturer för verkställande ledning i unionen, en Eftastat i EES eller Ukraina. De får inte vara föremål för kontroll av ett tredjeland som inte är en Eftastat i EES eller Ukraina eller av en enhet i ett annat tredjeland som inte är etablerad i unionen, i en Eftastat i EES eller i Ukraina.

4. Genom undantag från punkt 3, och för att ta hänsyn till industriellt samarbete med partner utanför EU, ska gemensamma upphandlingar som involverar en underleverantör som tilldelas mellan 15 % och 35 % av kontraktets värde och som inte är etablerad eller inte har sina strukturer för verkställande ledning i unionen, i Eftastaterna i EES eller i Ukraina, vara berättigade till stöd inom ramen för Safe-instrumentet under förutsättning att minst ett av följande villkor är uppfyllt:

a) Ett direkt kontraktsförhållande med anknytning till försvarsprodukten har upprättats mellan leverantören och underleverantören före dagen för denna förordnings ikraftträdande.

b) Leverantören åtar sig att inom två år undersöka om det är genomförbart att ersätta den insatsvara som underleverantören tillhandahållit med en alternativ, restriktionsfri insatsvara som har sitt ursprung i unionen, Eftastaterna i EES eller Ukraina och som uppfyller tekniska krav och tidskrav.

5. Genom undantag från punkt 3 får en rättslig enhet som är etablerad i unionen och som kontrolleras av ett annat tredjeland eller av en enhet i ett annat tredjeland delta i den gemensamma upphandlingen om den har varit föremål för granskning i den mening som avses i förordning (EU) 2019/452 och, i nödvändiga fall, lämpliga begränsningsåtgärder, eller om den lämnar garantier som har verifierats av den medlemsstat där den leverantör eller underleverantör som deltar i den gemensamma upphandlingen är etablerad. Garantierna ska försäkra att leverantörens eller underleverantörens deltagande i den gemensamma upphandlingen inte strider mot unionens och medlemsstaternas säkerhets- och försvarsintressen såsom de fastställs inom ramen för den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken enligt avdelning V i fördraget om Europeiska unionen.

6. De garantier som avses i punkt 5 får vara baserade på en standardiserad mall som tillhandahålls av kommissionen och ska ingå i anbudsspecifikationerna i syfte att säkerställa ett harmoniserat tillvägagångssätt i hela unionen. Garantierna ska i synnerhet befästa att det, med avseende på den gemensamma upphandlingen, finns åtgärder för att säkerställa att

a) kontroll över den leverantör eller underleverantör som deltar i den gemensamma upphandlingen inte utövas på ett sätt som begränsar eller inskränker dess förmåga att fullgöra beställningen och leverera resultat, och

b) åtkomst för ett tredjeland eller en enhet i ett tredjeland till säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter om den gemensamma upphandlingen förhindras och att anställda eller andra personer som deltar i den gemensamma upphandlingen har ett nationellt säkerhetsgodkännande som utfärdats av en medlemsstat i enlighet med nationella lagar och andra författningar.

7. Den upphandlande myndighet som genomför den gemensamma upphandlingen ska underrätta kommissionen om de begränsningsåtgärder som tillämpas i den mening som avses i förordning (EU) 2019/452 eller de garantier som avses i punkt 5. Ytterligare information om de tillämpade begränsningsåtgärderna eller om garantierna ska göras tillgänglig för kommissionen om den så begär.

8. Den infrastruktur och de anläggningar, tillgångar och resurser som tillhör de leverantörer och underleverantörer som deltar i den gemensamma upphandlingen och som används för den gemensamma upphandlingen ska vara belägna på territoriet för en medlemsstat, en Eftastat i EES eller Ukraina. Om de leverantörer eller underleverantörer som deltar i den gemensamma upphandlingen inte har några lättillgängliga alternativ eller relevant infrastruktur och relevanta anläggningar, tillgångar och resurser på territoriet för en medlemsstat, en Eftastat i EES eller Ukraina får de använda infrastruktur, anläggningar, tillgångar och resurser som är belägna eller förvaras utanför dessa territorier, under förutsättning att sådan användning inte strider mot unionens och dess medlemsstaters säkerhets- och försvarsintressen.

9. De leverantörer och underleverantörer som deltar i den gemensamma upphandlingen får anses uppfylla de villkor för stödberättigande som avses i punkterna 3–7 om de har uppfyllt likvärdiga villkor enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1092 ([9]), (EU) 2021/697 ([10]), (EU) 2023/1525 eller (EU) 2023/2418 och förutsatt att inga senare ändringar ger anledning att ifrågasätta att dessa villkor är uppfyllda.

([9]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1092 av den 18 juli 2018 om inrättande av ett europeiskt försvarsindustriellt utvecklingsprogram som syftar till att stödja konkurrenskraften och innovationsförmågan inom unionens försvarsindustri (EUT L 200, 7.8.2018, s. 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1092/oj).

([10]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/697 av den 29 april 2021 om inrättande av Europeiska försvarsfonden och om upphävande av förordning (EU) 2018/1092 (EUT L 170, 12.5.2021, s. 149, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/697/oj).

10. Kostnaden för komponenter med ursprung utanför unionen, Eftastater i EES och Ukraina får inte överstiga 35 % av den uppskattade kostnaden för komponenterna i slutprodukten. Vid upphandlingar som stöds av Safe-instrumentet får ingen komponent komma från ett tredjeland som agerar i strid med unionens och dess medlemsstaters säkerhets- och försvarsintressen.

11. För försvarsprodukter i kategori två enligt artikel 1 andra stycket b ska leverantörer ha möjlighet att besluta – utan begränsningar ålagda av tredjeländer eller tredjelandsenheter – om definition, anpassning och utveckling av utformningen av den upphandlade försvarsprodukten, vilket inbegriper att ha rättslig befogenhet att ersätta eller avlägsna komponenter som är föremål för begränsningar ålagda av tredjeländer eller tredjelandsenheter.

12. I denna artikel avses med *underleverantörer som deltar i den gemensamma upphandlingen* varje rättslig enhet som tillhandahåller kritiska insatsvaror vilka besitter unika egenskaper av väsentlig betydelse för en produkts funktionssätt, som tilldelas minst 15 % av kontraktets värde, och som behöver tillgång till säkerhetsklassificerade uppgifter för att kunna fullgöra kontraktet.

13. Medlemsstaterna ska säkerställa att de upphandlingsförfaranden och kontrakt avseende andra produkter för försvarsändamål som följer av den gemensamma upphandling som får stöd inom ramen för Safe-instrumentet innehåller lämpliga villkor för stödberättigande till skydd för unionens och dess medlemsstaters säkerhets- och försvarsintressen.

14. Medlemsstaterna ska i den plan som avses i artikel 7 närmare ange villkoren för stödberättigande i linje med punkterna 3–11 och 13–15 i den här artikeln, utan att det påverkar villkoren i de avtal som avses i artikel 17. Det ekonomiska stödet ska beviljas på villkor att den information som anges i de operativa arrangemang som avses i artikel 10 läggs fram tillsammans med begäran om utbetalning.

15. Medlemsstaterna får använda det ekonomiska stödet inom ramen för Safe-instrumentet för att finansiera sitt deltagande i upphandlingsförfaranden som genomförs i enlighet med artikel 168.2 eller 168.3 i budgetförordningen. I sådana fall får tredjeländer som deltar i den gemensamma upphandlingen, genom undantag från artikel 168.2 och 168.3 i budgetförordningen, också delta i och ta del av de upphandlingsmekanismer som anges i artikel 168.2 och 168.3 i budgetförordningen.

Artikel 17

Villkor för deltagande av enheter och produkter från andra tredjeländer

1. Unionen får ingå bilaterala eller multilaterala avtal med andra anslutningsländer, potentiella kandidatländer och kandidatländer än Ukraina och andra tredjeländer med vilka unionen har ingått ett säkerhets- och försvarspartnerskap (icke-bindande instrument), i syfte att öppna upp de villkor för stödberättigande som avses i artikel 16 för dessa länder och deras territorier, i enlighet med punkterna 2 och 3 i den här artikeln.

2. I det bilaterala eller multilaterala avtal som avses i punkt 1 ska anges hur de villkor för stödberättigande som avses i artikel 16 ska tillämpas. Det ska särskilt fastställa följande:

a) De villkor och former för deltagande som gäller för leverantörer och underleverantörer som är etablerade i tredjelandet i den gemensamma upphandlingen inom ramen för Safe-instrumentet, inbegripet villkoren för var strukturerna för verkställande ledning ska vara belägna och för tredjeländers eller tredjelandsenheters kontroll.

b) Reglerna avseende var den infrastruktur och de anläggningar, tillgångar och resurser som tillhör de leverantörer eller underleverantörer som deltar i den gemensamma upphandlingen och som används för produktion av försvarsprodukter eller andra produkter för försvarsändamål levererade enligt de kontrakt som följer av gemensamma upphandlingar inom ramen för Safe-instrumentet ska vara belägna.

c) Reglerna avseende kostnaden för komponenter med ursprung i tredjelandet, inbegripet en minimiandel komponenter med ursprung antingen i unionen, ett Eftaland i EES eller Ukraina och en högsta andel komponenter som inte har sitt ursprung i vare sig unionen, ett Eftaland i EES eller Ukraina eller ett tredjeland som är part i avtalet.

d) Reglerna avseende begränsningar ålagda av tredjeländer som inte är parter i avtalet eller av enheter etablerade på deras territorium avseende definition, anpassning och utveckling av utformningen av den försvarsprodukt som upphandlas med stöd av Safe-instrumentet.

3. Det bilaterala eller multilaterala avtalet ska

a) säkerställa en rättvis balans när det gäller tredjelandets bidrag och förmåner,

b) fastställa villkoren för det ekonomiska bidrag som tredjelandet ska lämna till unionen,

c) fastställa andra lämpliga åtgärder som reglerar försörjningstryggheten för den upphandlade produkten,

d) bidra till ökad standardisering av försvarssystem och bättre interoperabilitet mellan medlemsstaternas och dessa andra tredjeländers förmågor.

4. De bidrag som avses i punkt 3 b ska utgöra externa inkomster avsatta för särskilda ändamål i enlighet med artikel 21.5 i budgetförordningen och användas för program som stöder unionens försvarsindustri, Ukrainas försvarsindustri och Ukraina i enlighet med reglerna för dessa program.

Artikel 18

Ändring av ramavtal eller kontrakt

1. Om en upphandling får stöd av Safe-instrumentet ska de regler som föreskrivs i punkterna 2–4 tillämpas på ett befintligt ramavtal eller kontrakt som syftar till inköp av försvarsprodukter, som finansieras av minst en av de deltagande medlemsstaterna, helt eller delvis med det lån som beviljas inom ramen för Safe-instrumentet, och som inte föreskriver en möjlighet att väsentligt ändra det. Vid tillämpning av punkterna 2 och 3 ska den upphandlande myndighet som ingick ramavtalet eller kontraktet först erhålla ett godkännande från det företag med vilket den har ingått ramavtalet eller kontraktet.

2. En upphandlande myndighet i en medlemsstat får ändra ett befintligt ramavtal eller kontrakt för försvarsprodukter om ramavtalet eller kontraktet har ingåtts med ett företag som uppfyller kriterier som är likvärdiga med dem som fastställs i artikel 16.3–16.13 i denna förordning, i syfte att lägga till nya upphandlande myndigheter från länder som deltar i upphandlingen som parter i det ramavtalet eller kontraktet. Artikel 29.2 första stycket i direktiv 2009/81/EG ska inte tillämpas på upphandlande myndigheter som inte ursprungligen var parter i ramavtalet eller kontraktet.

3. Genom undantag från artikel 29.2 tredje stycket i direktiv 2009/81/EG får en upphandlande myndighet i en medlemsstat göra väsentliga ändringar av de kvantiteter som anges i ett ramavtal eller kontrakt, vars uppskattade värde överstiger de tröskelvärden som fastställs i artikel 8 i direktiv 2009/81/EG, om ramavtalet eller kontraktet har ingåtts med ett företag som uppfyller kriterier som är likvärdiga med dem som fastställs i artikel 16.3–16.13 i denna förordning, och i den mån som ändringen är strikt nödvändig för tillämpningen av punkt 2 i den här artikeln.

4. Vid beräkningen av det värde som avses i punkt 3 ska det uppdaterade värdet vara referenspunkt när kontraktet innehåller en indexeringsklausul.

5. En upphandlande myndighet som har ändrat ett ramavtal eller kontrakt i de fall som avses i punkt 2 eller 3 i denna artikel ska offentliggöra ett meddelande om detta i *Europeiska unionens officiella tidning* i enlighet med artikel 32 i direktiv 2009/81/EG.

6. I de fall som avses i punkterna 2 och 3 ska principen om lika rättigheter och skyldigheter vara tillämplig mellan de upphandlande myndigheter som är parter i ramavtalet eller kontraktet, särskilt när det gäller kostnaden för de ytterligare kvantiteter som upphandlats.

Artikel 19

Fall som motiverar användning av det förhandlade förfarandet utan offentliggörande av ett meddelande om upphandling i samband med en upphandling som stöds av Safe-instrumentet

Upphandlingar där minst en medlemsstat som mottar ekonomiskt stöd inom ramen för Safe-instrumentet deltar ska anses uppfylla villkoret om brådska till följd av en kris enligt artikel 28.1 c i direktiv 2009/81/EG.

Artikel 20

Undantag från mervärdesskatt på import och leverans av försvarsprodukter

1. Vid tillämpningen av denna förordning ska leveranser, gemenskapsinterna förvärv och importer av försvarsprodukter eller andra produkter för försvarsändamål som görs enligt kontrakt som följer av upphandlingar som stöds av Safe-instrumentet undantas från den mervärdesskatt som är tillämplig enligt direktiv 2006/112/EG. Undantaget ska ge rätt till avdrag för den mervärdesskatt som betalats i det föregående ledet.

2. Det intyg om undantag från mervärdesskatt som anges i bilagan ska användas för att bekräfta att transaktionen uppfyller villkoren för undantaget från mervärdesskatt enligt denna förordning. Detta intyg ska stämplas av de behöriga myndigheterna i medlemsstaten för den enhet som förvärvar försvarsprodukterna eller de andra produkterna för försvarsändamål enligt kontrakt som följer av upphandlingar som stöds av Safe-instrumentet och innehas av leverantören av produkterna som en del av dokumentationen avseende dessa.

Artikel 21

Tillämpning av reglerna om säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter och känsliga uppgifter

1. Kommissionen ska använda ett säkert utbytessystem för att underlätta utbyte av säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter och känsliga uppgifter mellan kommissionen och medlemsstaterna och, i förekommande fall, med leverantörerna eller andra slutmottagare.

2. Kommissionen ska ha tillgång till uppgifter, inbegripet säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter, som är strikt nödvändiga i syfte att kontrollera villkoren för utbetalning och utföra kontroller, granskningar, revisioner, utredningar, rapporter samt kontroller och revisioner enligt artikel 14.

Artikel 22

Information, kommunikation och publicitet

1. Kommissionen och medlemsstaterna får delta i kommunikationsaktiviteter för att säkerställa unionens synlighet när det gäller det ekonomiska stöd som planeras i relevanta investeringsplaner för europeisk försvarsindustri, inbegripet genom gemensamma kommunikationsaktiviteter med berörda nationella myndigheter, samtidigt som de tar vederbörlig hänsyn till säkerhetskraven. Kommissionen får när så är lämpligt säkerställa att stödet inom ramen för Safe-instrumentet kommuniceras och framhålls genom en finansieringsförklaring.

2. De medlemsstater som får ekonomiskt stöd inom ramen för Safe-instrumentet ska säkerställa synligheten för unionens ekonomiska stöd samtidigt som de tar vederbörlig hänsyn till säkerhetskraven, inbegripet genom att, i tillämpliga fall, uppvisa unionens emblem och en lämplig finansieringsförklaring med lydelsen ”Finansieras av Europeiska unionen – Safe”, särskilt när de marknadsför de gemensamma upphandlingarna och deras resultat genom att tillhandahålla enhetlig, ändamålsenlig och proportionerlig information riktad till flera olika målgrupper, inbegripet medierna och allmänheten.

3. Kommissionen ska genomföra informations- och kommunikationsåtgärder avseende Safe-instrumentet, åtgärder som vidtagits inom ramen för detta och resultat som uppnåtts därigenom. Kommissionen ska när så är lämpligt informera Europaparlamentets representationskontor om sina åtgärder och göra dem delaktiga i dessa åtgärder.

Artikel 23

Ikraftträdande

Denna förordning träder i kraft dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Denna förordning är till alla delar bindande och direkt tillämplig i alla medlemsstater.

Utfärdad i Bryssel den 27 maj 2025.

På rådets vägnar

A. SZŁAPKA

Ordförande

BILAGA

SAFE-INSTRUMENTET INTYG OM UNDANTAG FRÅN MERVÄRDESSKATT

Serienummer (frivilligt):
1. **STÖDBERÄTTIGAD ENHET** Beteckning/namn Gatuadress Postnummer och ort Enhetens medlemsstat
2. **BEHÖRIG MYNDIGHET SOM ÄR ANSVARIG FÖR STÄMPLING (namn, adress och telefonnummer)**
3. **FÖRKLARING FRÅN DEN STÖDBERÄTTIGADE ENHETEN** Den stödberättigade enheten förklarar härmed att de produkter som anges i fält 4 finansieras inom ramen för Safe-instrumentet.
Den stödberättigade enheten förbinder sig härmed att till den medlemsstat där platsen för leverans av de förvärvade försvarsprodukterna eller andra produkterna för försvarsändamål är belägen betala den mervärdesskatt som skulle utgå om produkterna inte uppfyller villkoren för undantag. Ort, datum — Undertecknarens namn och ställning Underskrift

4. **BESKRIVNING AV DE PRODUKTER FÖR VILKA UNDANTAGET FRÅN MERVÄRDESSKATT BEGÄRS**

A. Uppgifter om leverantören

1. Namn och adress

2. Medlemsstat

3. Registreringsnummer för mervärdesskatt eller skatteregistreringsnummer

B. Uppgifter om produkterna:

Nr	Detaljerad beskrivning av produkterna (eller hänvisning till bifogad orderblankett)	Kvantitet eller antal	Värde exkl. mervärdesskatt		Valuta
			Värde per enhet	Sammanlagt värde	
		Sammanlagt belopp			

5. **INTYG AV DEN BEHÖRIGA MYNDIGHETEN I DEN FÖRVÄRVANDE MEDLEMSSTATEN**

Sändningen/leveransen av de produkter som beskrivs i fält 4 uppfyller villkoren för undantag från mervärdesskatt.

Undertecknarens namn och ställning

Ort, datum Stämpel Underskrift